

Andragoški center Slovenije

102. Ponudba izobraževanja in učenja za odrasle v Sloveniji v 2021/2022

Opomba:

Informacijo o ponudbi izobraževanja in učenja odraslih (glej informacijo v Info-mozaiiku št. 94) nadgrajujemo z novjšimi podatki za šolsko leto 2021/2022.

Pridobivanje novih znanj in spretnosti je postalo pomembnejše kot kadarkoli prej. Ekonomska in družbena kriza, neugodna demografska gibanja, trajnostni razvoj, zeleno, krožno gospodarstvo, migracije, tehnološki razvoj s poudarkom na IKT, v zadnjih dveh letih pa tudi pandemija covida-19 so močno zaznamovali kakovost našega življenja in dela. Da bi postali družba, ki se zna spopasti z negotovostmi, spremembami in izzivi, potrebujemo znanje.

Izobrazbena struktura prebivalstva Slovenije se je v zadnjih letih izboljšala, ostajajo pa številna neskladja med ponudbo in povpraševanjem po znanju in spretnostih na trgu dela, beležimo pa tudi upadanje vključenosti odraslih, starih od 25 do 65 let, v vseživljenjsko učenje¹.

Ustanove, ki delujejo na področju izobraževanja, usposabljanja ter učenja odraslih, z različnimi programi izobraževanja in učenja, prispevajo h krepitvi znanja in spretnosti odraslih. S tem se povečujejo zaposljivost, osebni napredek ter krepki zavedanje o pomenu dejavnega državljanstva. Pomembno je nenehno ozaveščanje in informiranje najširše javnosti o pomenu izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja ter možnosti in dostopnosti izobraževanja, usposabljanja in učenja. Pri tem je posebno skrb treba namenjati ranljivim skupinam odraslih, brez poklicne ali strokovne izobrazbe, z nizko stopnjo ključnih ali poklicnih zmožnosti, brezposelnim, mladim, ki so zgodaj opustili šolanje, in drugim skupinam odraslih, socialno ogroženim, priseljencem, Romom, migrantom, invalidom in obsojencem ter drugim skupinam odraslih, ki imajo omejene možnosti dostopa do socialnih, kulturnih in ekonomskih dobrin.

Nacionalni spletni portal **Kam po znanje – Pregled ponudbe izobraževanja in učenja odraslih v Sloveniji** (<https://kampoznanje.si>) na enem mestu združuje informacije o ponudbi formalnega ter neformalnega izobraževanja in učenja za odrasle ter druge vsebine s področja izobraževanja in učenja odraslih z namenom dvigniti izobrazbeno raven prebivalstva in raven temeljnih in poklicnih zmožnosti, povečati zaposljivost aktivnega prebivalstva, izboljšati vključevanje v izobraževanje in učenje ter izboljšati splošno izobraženost prebivalstva.

¹ Glej prispevke št. 98-101

Portal je namenjen informiranju in ozaveščanju najširše javnosti o možnostih izobraževanja in učenja, pomemben vir informacij pa je tudi za strokovnjake v informativno-svetovalni dejavnosti, analitično-raziskovalni dejavnosti v izobraževanju odraslih, kadrovske delavce, politično javnost pri sistemskih in strokovnih odločitvah na področju izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja ter drugo strokovno javnost.

V letu 2021 je portal pridobil sodobnejšo in bolj funkcionalno podobo s pomočjo evropskih sredstev v okviru projekta Evropski program za učenje odraslih (EPUO), kar je omogočilo pomemben razvojni korak in kakovost izvedbe projekta. Vzpostavljene so bile številne novosti in posodobitve, tako da nov uporabniški vmesnik učinkovito in neposredno nagovori uporabnike.

Pregled izobraževanja in učenja odraslih v številkah

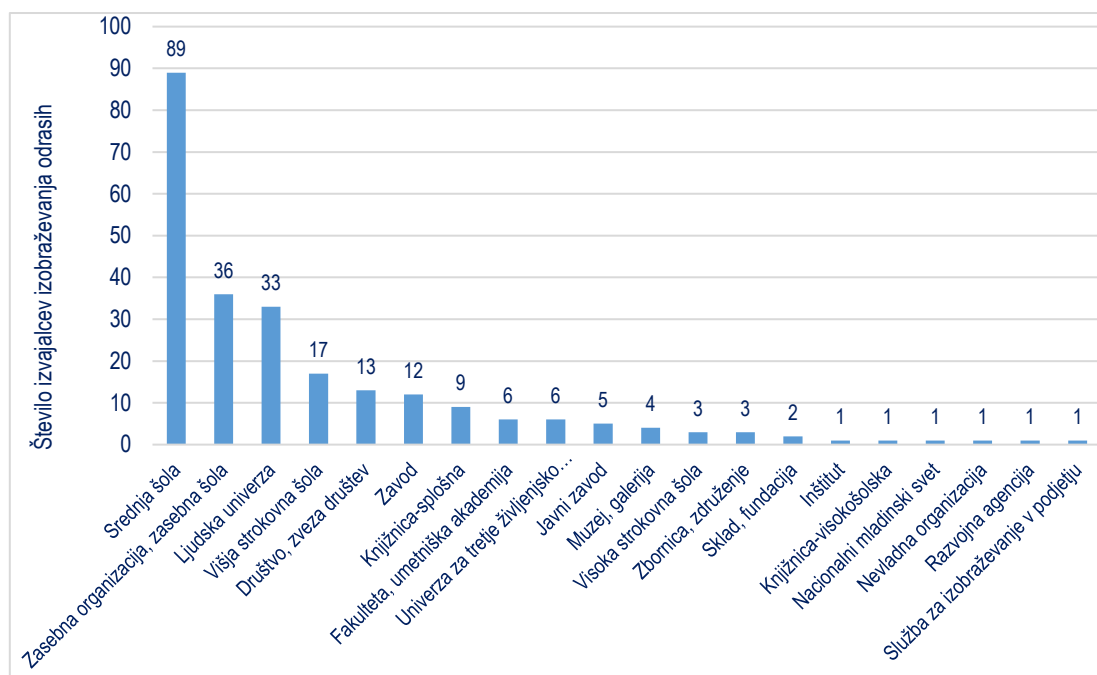
Sredi junija 2021 smo pozvali številne izvajalce, da predstavijo načrtovano ponudbo izobraževanja in učenja za odrasle 2021/2022 na portalu Kam po znanje. Z odzivom izvajalcev smo bili bolj zadovoljni kot v letu 2020, ko so se izvajalci prvič srečali s številnimi ovirami pri izobraževanju odraslih zaradi pandemije covida-19. Do konca leta 2021 je 244 izvajalcev izobraževanja in učenja odraslih predstavilo 3.347 programov izobraževanja in usposabljanja², lani le 200 izvajalcev in 3.115 programov izobraževanja in učenja³. Da bi bila na portalu predstavljena čim popolnejša ponudba izobraževanja in učenja za odrasle v Sloveniji, smo tudi letos od MIZŠ pridobili podatke o izvajalcih in izobraževalnih programih programa osnovne šole za odrasle ter programov srednjega izobraževanja za odrasle za šolsko leto 2021/2022. Kljub temu to ni celotna izobraževalna ponudba za odrasle na nacionalni ravni, saj drugi izvajalci izobraževanja in učenja na spletnem portalu objavljajo prostovoljno.

Izobraževanje in učenje odraslih poteka v različnih ustanovah, ne le izobraževalnih

Ponudba izobraževanja in učenja za odrasle pa je največja v srednjih šolah, ki poleg mladine izobražujejo tudi odrasle, zasebnih ustanovah in zasebnih šolah za izobraževanje odraslih ter ljudskih univerzah. Velik delež izobraževanja in učenja za odrasle izvajajo tudi druge ustanove, kot so društva in zveze društev, zavodi, knjižnice, muzeji, galerije, inštituti, zbornice, sindikati, podjetja in druge vrste ustanov, ki delujejo na različnih vsebinskih področjih (umetnost in kultura, zdravstvo, ekologija, poslovne in družbene vede, gostinstvo, turizem idr.). Izobraževanje in učenje običajno predstavlja njihovo dopolnilno dejavnost. Vsekakor pa raznovrstnost teh ustanov zelo vpliva na raznolikost ter vsebinsko pestrost izobraževanja in učenja, še zlasti neformalnega izobraževanja odraslih.

² Glej končno poročilo <https://kampoznanje.si/porocilo-2021-2022>

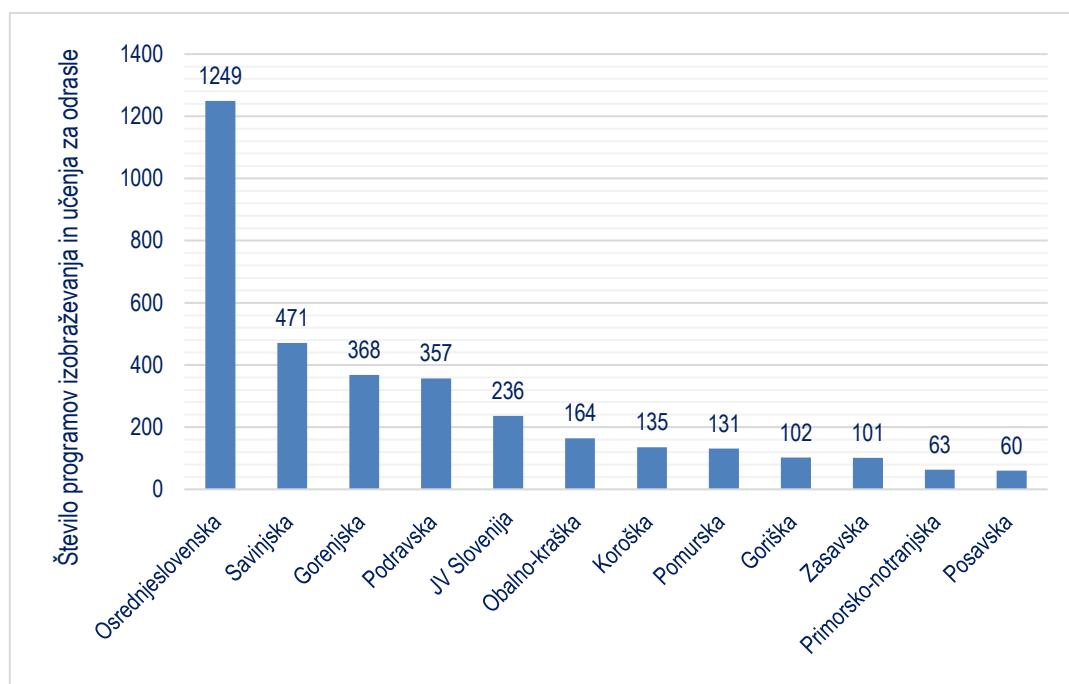
³ Glej končno poročilo <https://kampoznanje.si/porocilo-2020-2021>

Mreža izvajalcev izobraževanja in učenja odraslih je regionalno razvejana

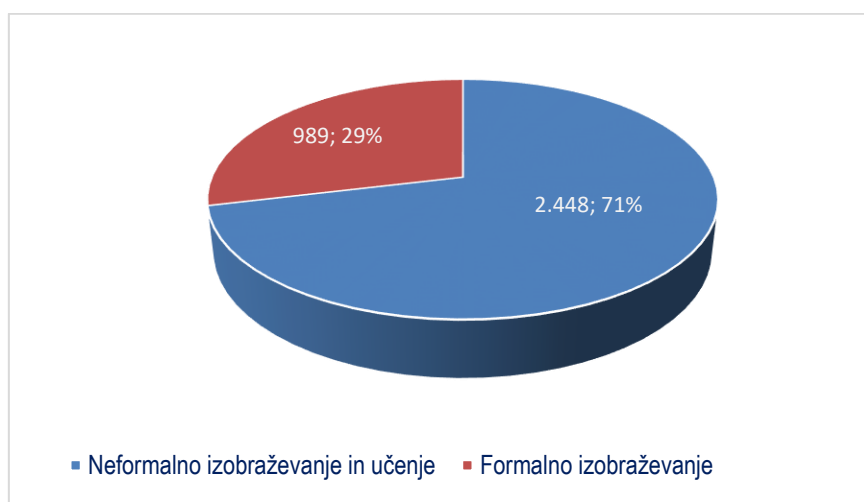
Mreža izvajalcev izobraževanja in učenja odraslih je regionalno razvejana po Sloveniji. Na portalu so se predstavili izvajalci izobraževanja in učenja odraslih iz vseh dvanajstih regij. Najmočnejša je mreža v osrednjeslovenski, kjer je povpraševanje po izobraževanju največje. V tej regiji so možnosti za izobraževanje in učenje odraslih velike. Sledijo savinjska, gorenjska in podravska regija.

Pri širjenju kulture vseživljenjskega učenja pa je zelo pomembna podpora občin. Vse odrasli nimajo možnosti za izobraževanje in učenje v svojem lokalnem okolju ali v njegovi bližini, kar vpliva na vključenost v izobraževanje in učenje. Ustanove izobraževanja in učenja so predstavile svojo ponudbo v 58 občinah. Velika in raznovrstna ponudba izobraževanja in učenja je predvsem v večjih občinah, kot so Ljubljana, Maribor, Celje, Kranj, Velenje, Novo mesto.

Obsežna ponudba programov neformalnega izobraževanja, usposabljanja in učenja

Večino izobraževalne ponudbe, zbrane na portalu Kam po znanje, predstavljajo programi, namenjeni neformalnemu izobraževanju, usposabljanju in učenju. Analiza programov izobraževanja in učenja, razporejenih po nacionalni Klasifikaciji vrst aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-SRV), je pokazala, da je kar 71 % ponudbe namenjene neformalnemu izobraževanju, usposabljanju, izpopolnjevanju in učenju odraslih. V največji meri so to programi učenja tujih jezikov ter programi za splošne izobraževalne aktivnosti. V ponudbi programov za pridobitev višje stopnje izobrazbe odraslih (29 % celotne ponudbe) pa je več kot polovica programov srednjega splošnega in strokovnega izobraževanja. Med temi štiriletnimi programi so prevladovali naslednji: ekonomski tehnik, predšolska vzgoja, strojni tehnik in tehnik računalništva. Skoraj tretjina je srednjega poklicnega izobraževanja odraslih, in sicer programi trgovec, administrator, gastronomske in hotelske storitve.

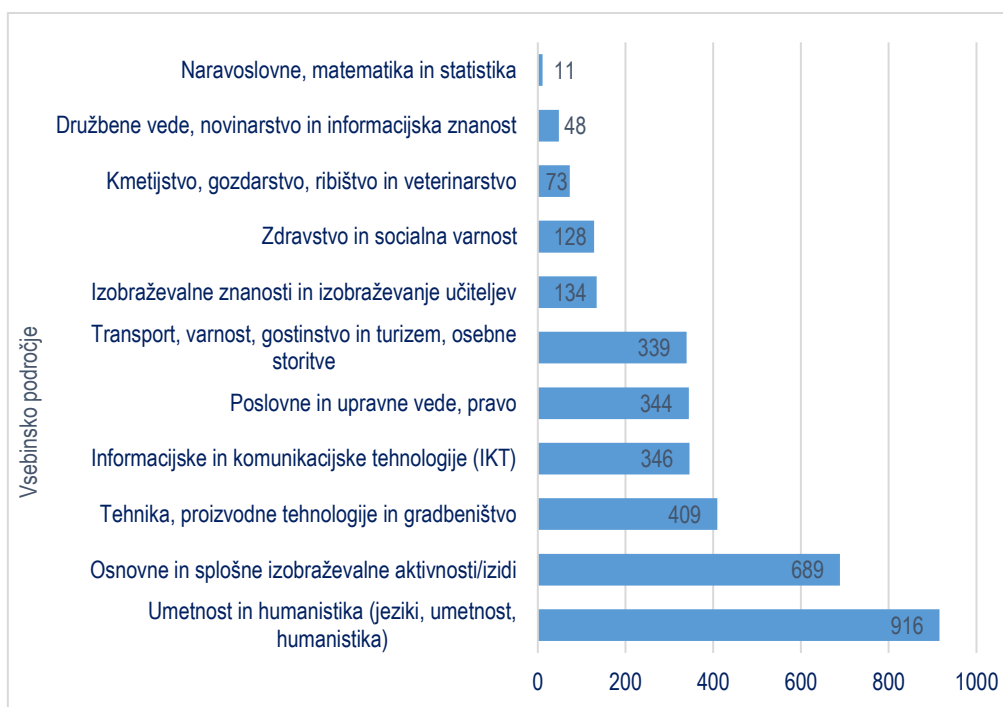
Največ programov za učenje tujih jezikov

Raznoverstnost izvajalcev izobraževanja in učenja odraslih bogati vsebinsko pestrost izobraževalne ponudbe, še zlasti neformalnega izobraževanja in učenja. Analiza zbranih programov izobraževanja, razporejenih po nacionalni Klasifikaciji področij aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-P-16), je pokazala, da je izobraževalna ponudba obsegala enajst širših vsebinskih področij. Skoraj polovico celotne izobraževalne ponudbe so predstavljali programi dveh vsebinskih področij, in sicer umetnosti in humanistike (27 %) ter osnovnih in splošnih izobraževalnih aktivnosti/izidov (20 %). V prvem vsebinskem področju je bilo največ programov namenjenih učenju tujih jezikov (angleškega, nemškega, italijanskega, francoskega jezika, slovenskega jezika kot tujega jezika idr.) (701 program), sledile so vsebine iz domače in umetnostne obrti, glasbe, plesa in uprizoritvenih umetnosti (po 26 programov), likovne umetnosti ter avdiovizualnega ustvarjanja, tehnike in multimedijske proizvodnje (po 24 programov).

Vsebinsko področje Osebne in splošne izobraževalne aktivnosti/izidi združuje vsebine splošne izobraževalnih aktivnosti/izidov (343 programov), osebne spretnosti in osebnostnega razvoja (246 programov), pismenosti in matematične pismenosti (79 programov) ter osnovnih in splošnih izobraževalnih aktivnosti (21 programov).

Veliko izobraževanj so izvajalci uvrstili tudi v vsebinsko področje tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo, največ programov je bilo iz metalurgije, strojništva in kovinarstva (109 programov) ter elektrotehnike in energetike (50 programov).

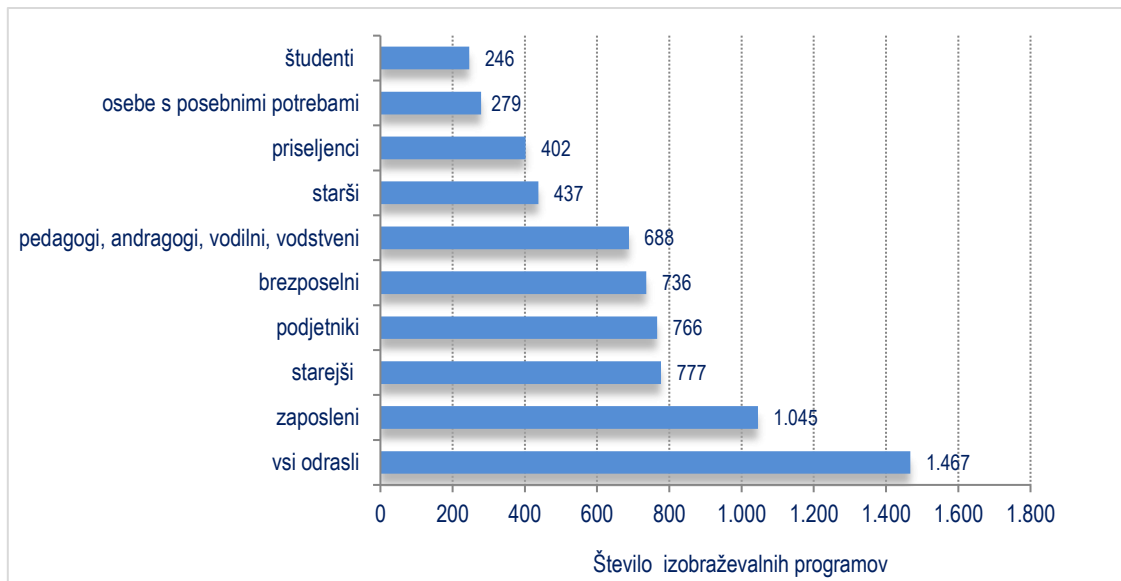
Bogata izobraževalna ponudba je bila tudi s področja informacijsko-komunikacijskih tehnologij, največ programov je bilo namenjenih uporabi računalnika (155 programov), sledilo je vsebinsko področje poslovne in upravne vede, pravo, kjer so prevladovali programi s področja poslovnih ved (155 programov) in vsebinsko področje transport, varnost, gostinstvo in turizem, osebne storitve, kjer je bilo največ programov iz hotelirstva in gostinstva (116 programov).

Izobraževanja za različne ciljne skupine odraslih

Izvajalci izobraževanja so pripravili programe izobraževanja in učenja za različne ciljne skupine odraslih, velik delež tudi za tiste odraslih, ki se lani zaradi različnih ovir pri izobraževanju, ki je potekalo pretežno na daljavo, večinoma niso vključili v izobraževanje in usposabljanje. To so bile predvsem najranljivejše skupine prebivalcev z nizko izobrazbo in brez ustreznih spretnosti za delo. Lani se je tudi pokazalo, da izobraževanje in učenje odraslih, še zlasti v neformalnih oblikah, ni pomembno samo z vidika pridobivanja novega znanja, temveč tudi z vidika socialne vključenosti ljudi.

Analiza izobraževalne ponudbe je pokazala, da so večji del izobraževalne ponudbe izvajalci izobraževanja tudi letos namenili najširši javnosti. V primerjavi z lanskim letom pa se je povečala tudi ponudba izobraževanja za druge ciljne skupine odraslih, in sicer za zaposlene, starejše, podjetnike in brezposelne, pedagoge, andragoge, osebe s posebnimi potrebami, priseljence in druge ciljne skupine odraslih.

Kontaktna oseba za področje: Erika Brenk, erika.brenk@acs.si

Informacijo pripravila: Erika Brenk, erika.brenk@acs.si

Viri:

- Spletna stran Kam po znanje Pregled ponudbe izobraževanja odraslih (<https://kampoznanje.si>)
- Pregled ponudbe izobraževanja in učenja odraslih v Sloveniji 2021/2022, analiza in zaključno poročilo (<https://kampoznanje.si/wp-content/uploads/2022/02/Porocilo-Pregled-IO-2021.pdf>)
- Pregled ponudbe izobraževanja in učenja odraslih v Sloveniji 2020/2021, analiza in zaključno poročilo (https://pregled.acs.si/images/dokumenti/porocila/Pregled-IO-2020_porocilo.pdf)